

سر مقاله

ایران چک: خلق پول یا راحتی پرداخت؟

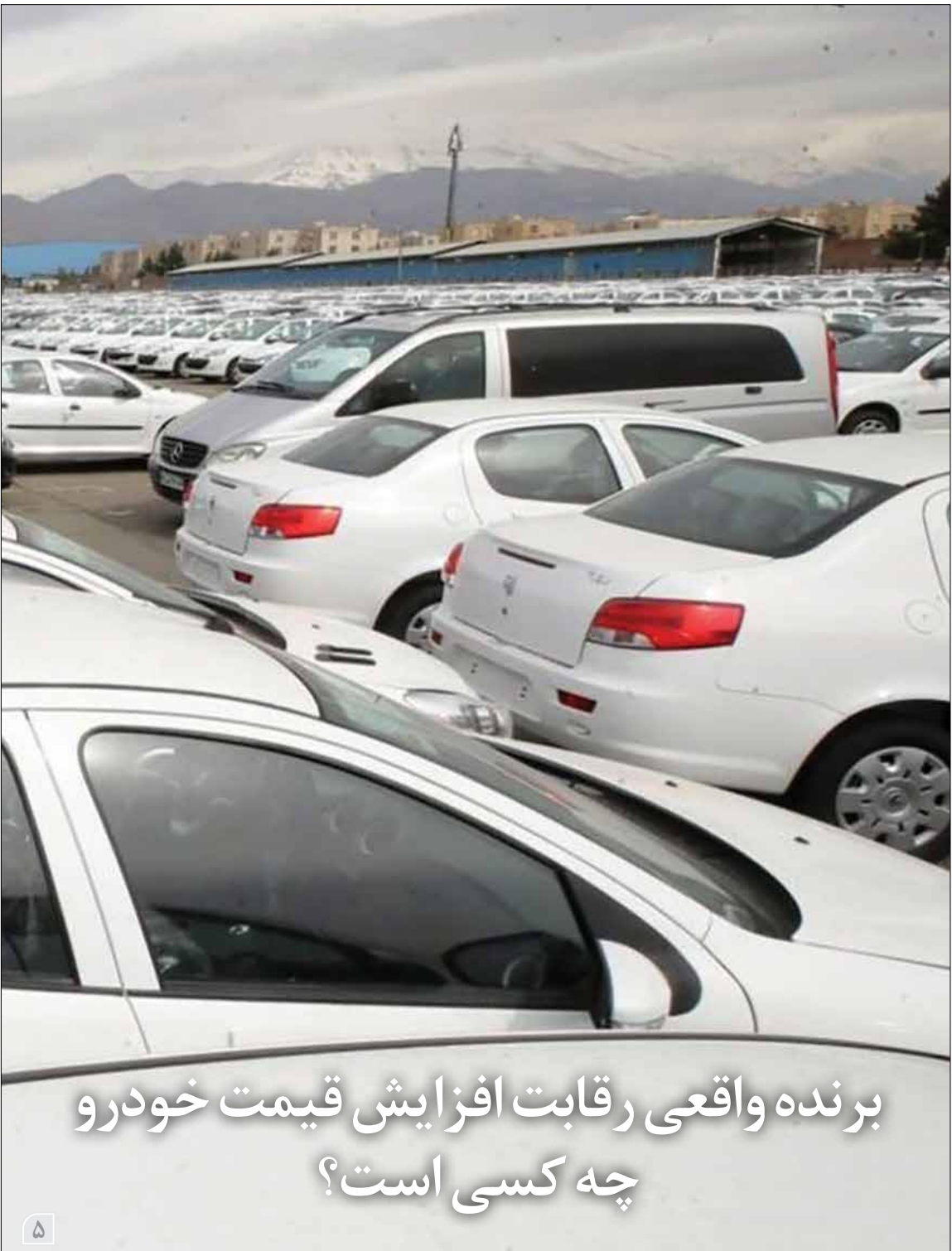
علی نظافتیان
<div>دبیر کمیسیون حقوقی کانون بانک‌ها</div>

شاید برای شما هم این پرسش مطرح شده باشد که ایران‌چک چیست؟ آیا ایران‌چک بانک مرکزی، نوعی اسکناَس کافِذی و پول رسمی کشور است و باید تحت نظارت هیأت نظارت اندوخته اسکناس یا امضای رئیس کل بانک مرکزی و همچنین وزیر امور اقتصادی و دارایی چاپ و منتشر و رواج قانونی یابد، یا فقط یک نوع چک تضمین شده است که در بند ۳ ماده یک قانون صدور چک تعریف شده است؟ یا آنکه ایران‌چک اساساً نه پول است و نه چک، بلکه آنگونه که از بانک مرکزی نقل شده است، ایران‌چک صرفاً نوعی ابزار پرداخت بانک مرکزی برای ساماندهی و مدیریت و تنظیم بازار نقدینگی کشور است؟ و بالاخره پرسش بعدی اینکه آیا ایران‌چک از نظر مقررات قانونی بایستی مزین به امضای کدام یک از دولتمردان و مقامات رسمی کشور باشد تا در سطح جامعه، اعتباری در حد پول رسمی کشور داشته و قابل مبادله باشد؟ فارغ از این سوالات و مباحث گوناگون حقوقی در زمینه ایران‌چک، در مجموع این نکته را نمی‌توان کتمان نمود که برای مردم تفاوتی نمی‌کند ایران‌چک بانک مرکزی، پول رسمی کشور باشد یا چک پول یا چک تضمین شده با ابزار پرداخت بانک مرکزی.

ادامه در همین صفحه

فرصت امروز

برای کسب و کار آفرینی

این تصویر به شما نشان می‌دهد که بازار خودرو در ایران چگونه است. با توجه به افزایش قیمت خودرو، بسیاری از مردم به خرید خودروهای دست دوم یا خودروهای ارزان‌تر تمایل دارند. این موضوع می‌تواند فرصتی برای کسب و کار آفرینی در این زمینه باشد.

برنده واقعی رقابت افزایش قیمت خودرو چه کسی است؟

ایران چک: خلق پول یا راحتی پرداخت؟

ایران‌چک با قوانین کشور را گوش‌زد کرده و از دولت خواسته به تخلفات خود در این زمینه پایان دهد. احتمالاً منظور رئیس مجلس از ممنوعیت رواج ایران‌چک، عدم انتشار و گردش ایران‌چک‌ها در سیستم بانکی بوده است.»

در این میان، انتشار رسمی چک‌پول‌های ۲۰۰ هزار تومانی حکایتی دیگر دارد. در اواخر اسفندماه سال گذشته، یکی از رسانه‌های جمعی در مورد ورود ایران‌چک‌های ۲۰۰ هزار تومانی به بازار خبر داد: «رئیس سازمان چاپ اسکناس و ضرب مسکوک بانک مرکزی در این باره ابراز داشت: «آمدگی برای چاپ ایران‌چک‌های ۲۰۰ هزار تومانی وجود دارد و بخشی از این ایران‌چک‌ها هم‌اکنون چاپ شده و آماده توزیع است. وی افزود: دستور توزیع ایران‌چک‌ها را باید بانک مرکزی و اداره نشر اسکناس و مسکوک صادر کند که هنوز دستوری برای توزیع صادر نشده است.» سپس مدتی بعد در هفته‌های پایانی سال گذشته، ایران‌چک‌های ۲۰۰ هزار تومانی در بازار توزیع شد، اما تعجب و پرسش همگان را برانگیخت. براساس گزارش رسانه‌ها، «اسکناس ۲۰۰ هزار تومانی جدید در حالی بیستم

ایران‌چک در سطح جامعه، سسندی معتبر و کارراه‌انداز است و مردم را از مشکل حمل اسکناس فراوان و خصوصاً در مسافرت‌ها رهایی می‌بخشد. بدین ترتیب، اگر ایران‌چک یا چک بانک را نوعی چک بدانیم، در کشورهای مختلف آن را چک مسافرتی می‌نامند که به عنوان سند معتبر و بهادار برای تسهیل در امور مسافرتی طراحی شده است. وب‌سایت «oxford reference»، چک مسافرتی را چنین تعریف کرده است: «چکی که توسط بانک، انجمن ساختمان، آژانس مسافرتی، شرکت کارت اعتباری و … صادر می‌شود تا مسافر بتواند در خارج از کشور، پول نقد به ارز خارجی دریافت کند. آنها ممکن است در بانک‌ها، صرافی‌ها، رستوران‌ها، هتل‌ها، برخی مغازه‌ها و … در خارج از کشور با مدرک هویت نقد شوند. مسافر باید چک را دو بار امضا کند، یک‌بار در حضور صادرکننده و بار دیگر در حضور بانک پرداخت‌کننده، عامل و … اکثر چک‌های مسافرتی تحت پوشش ضرب قرار می‌گیرند.»

در ایران اما بنا به برخی سوابق، پیشینه تاریخی ایران‌چک به سال ۱۳۶۸ برمی‌گردد که برای نخستین‌بار توسط بانک سپه با عنوان «سپه چک» منتشر شد و با توجه به فقدان اسکناس‌های درشت، از سال ۱۳۷۵ برخی بانک‌ها به انتشار ایران‌چک در کنار بانک چک روی آوردند که به‌محض ارائه به شعبه پذیرنده، پشت‌نویسی و باطل می‌شد. انتشار بانک چک و ایران‌چک از سوی بانک‌ها تا سال ۱۳۸۷ همچنان ادامه یافت. نسبت مانده مجاز چک‌پول‌های صادره بانک‌ها حداکثر ۴۰ درصد بود که بانک می‌توانست تا سه ماه این نسبت را رعایت کند. این موضوع موجب اتی‌انضباطی و خلق پول توسط بانک‌ها را فراهم آورد و باعث شد که بانک مرکزی خود رأسأ امور چاپ و انتشار ایران‌چک را برعهده بگیرد. مجوز انتشار ایران‌چک توسط بانک مرکزی در ابتدا توسط هیأت وزیران صادر شد، اما به گزارش «فارس» به نقل از «تجارت نیوز»، «رئیس مجلس در بیست و هفتم اسفندماه ۱۳۹۰ نامه عدم تطبیق مصوبه بانک مرکزی در مورد انتشار ایران‌چک با قوانین را ابلاغ کرده و به دولت یک هفته مهلت داد تا در مدت‌زمان تعیین شده نسبت به توقف انتشار ایران‌چک‌های جدید اقدام کند. در این نامه ۱۰ بندی به دولت اعلام شده بود که در صورت انتشار ایران‌چک از سوی بانک مرکزی، مطابق قانون عمل خواهد شد. رئیس مجلس در این نامه با تأکید بر ممنوعیت رواج ایران‌چک، ۱۰ مورد مغایرت انتشار

پیشروی بورس تهران در سطح ۲ میلیون واحدی ادامه دارد

تداوم رشد در بازار سهام

فرصت امروز: شاخص کل بورس تهران در آخرین روز معاملاتی هفته گذشته و در ادامه رکوردشکنی‌های خود با ثبت بازدهی ۰٫۸۷ درصدی به سطح ۲ میلیون و ۱۳۷ هزار واحد رسید. بورس تهران در این روز پذیرای ۴۳۹ میلیارد سهم‌ما به حقیقی بود تا پس از دو روز متوالی خروج پول حقیقی در روز چهارشنبه با استقبال حقیقی‌ها مواجه شود. ارزش معاملات سهام نیز به مرز ۸ هزار…

حجم سرمایه‌گذاری خارجی در اقتصاد ایران طی یک دهه به یک سوم رسید

جذب سرمایه در تله تحریم

فرصت امروز: حجم سرمایه‌گذاری خارجی در یک دهه گذشته با یک روند نزولی به یک سوم کاهش یافته است. به گفته کارشناسان، با وجود تحریم‌ها و بدون احیای برجام، FATF و بهبود امنیت اقتصادی، خبری از جذب سرمایه خارجی در اقتصاد ایران نخواهد بود. فرار سرمایه بدون شک، واقعیت تلخ امروز اقتصاد ایران است. مطابق آمارهای بانک مرکزی، خالص حساب سرمایه در نیمه نخست سال ۱۴۰۱ به منفی ۱۲ میلیارد دلار رسید که در ۲۰ سال اخیر سابقه نداشته است. این رقم در پایان بهار سال گذشته منفی ۱۰ میلیارد دلار بود، اما در پایان فصل تابستان ۲٫۸۵ میلیارد دلار دیگر منفی شده است. همچنین براساس گزارش دیگری از بانک مرکزی، نرخ تشکیل سرمایه ثابت در حد فاصل تیرماه ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۱ به منفی ۶۱ درصد و مطابق گزارش اتاق بازرگانی ایران تا پایان سال ۱۳۹۹، روند عمومی سرمایه‌گذاری در کشور به منفی ۷۹٫۴ درصد رسیده است. از آنجا که در نیمه دوم سال ۱۴۰۱ به دلیل بروز ناآرامی‌های اجتماعی، قطعی اینترنت و فیلترینگ شبکه‌های اجتماعی و همچنین کمبود برق و گاز و… شرایط عمومی کسب‌وکارها…

۲

صندوق بین‌المللی پول هشدار داد

سایه ژئوپلیتیک بر ثبات مالی

۳

مدیریت و کسب‌وکار

چرا خدمات مشتری سخت به نظر می‌رسد؟

کارآفرینان معمولاً دوست دارند خدمات مشتری را کاری ساده و بی‌دسر قلمداد کنند. به طوری که در برنامه‌های مختلف همیشه خدمات مشتری آخر از همه قرار می‌گیرد. جالب اینکه همه هم انتظار موفقیت‌های تکرارنشدهی در این حوزه را داشته و با کوچک‌ترین شکستی صدای‌شان تا آسمان هفتم هم می‌رود! گاهی اوقات در زندگی روزمره بعضی از کارهایی که اتفاقاً پیچیدگی‌های خاص خودش را دارد، بی‌نهایت ساده در نظر گرفته می‌شود. مثلاً کسی را در نظر بگیرید که روی صندلی راحتی‌اش نشسته و مسابقات موتور را تماشا می‌کند. بی‌شک تماشاچی قسه ما هیچ ایده‌ای درباره تمرین‌های سخت یا حتی مسیر نفسگیر مسابقه ندارد. چه بسا هرچند وقت یکبار هم پیش خودش فکر کند چرا این موتورسوارها اینقدر بد مسابقه می‌دهند. چنین ماجرابی درباره خدمات مشتری هم مصداق دارد. از آنجایی که افسانه‌های بی‌نهایت متنوعی درباره…

۸

مدیریت و کسب‌وکار

چرا خدمات مشتری سخت به نظر می‌رسد؟

ریالی آن نموده است. انتشار ایران‌چک بدون تأمین مبلغ ریالی آن برای اقتصاد کشور، فوق‌العاده زیانبار است. چهارم؛ همانطور که گفته شد، ایران‌چک، پول رسمی و قابل مبادله کشور نیست. پس چاپ و انتشار آن نیز به طور قانونی منوط به امضای مشترک وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس کل بانک مرکزی نیست، مگر اینکه شورای پول و اعتبار چنین ترتیباتی را برای چاپ و انتشار ایران‌چک مقرر کرده باشد؛ زیرا مجلس، صدور ایران‌چک را منوط به مصوبه شورای پول و اعتبار نموده است. پنجم؛ پرسش جالبی که در سطح جامعه مطرح شده، این است که چرا پس از گذشت سال‌ها ایران‌چک‌های ۲۰۰ هزار تومانی با امضای روسای کل خیلی اسبق بانک مرکزی منتشر شده است؟ به احتمال زیاد، ایران‌چک‌های ۲۰۰ هزار تومانی سال‌ها پیش با امضای روسای وقت بانک مرکزی چاپ شده است، ولی بنا به هر دلیلی، زمینه انتشار و رواج قانونی آن فراهم نبوده و در اختیار سیستم بانکی برای فروش به مشتری قرار نگرفته است. در کسب و کار بانکی، این پدیده چندان عجیب نیست، اما پرسش اصلی در این زمینه، آن است که در زمان چاپ این حجم عظیم از ایران‌چک، آیا مبلغ ریالی آن توسط سیستم بانک تأمین یا مسدودشده و سپس چاپ شده است یا خیر؟ نگاهنده اطلاعاتی در این مورد ندارد، اما بدون شک، توضیحات بانک مرکزی و روشنگری آقایان «مظاهری» و «بهمنی»، روسای سابق بانک مرکزی در این باره می‌تواند ابهامات موجود را برطرف سازد.

کلام پایانی آنکه، ایران‌چک همانند اسکناس، پول رسمی و قانونی کشور نیست. بنابراین نمی‌تواند همانند پول، ویژگی چندبار مبادله داشته باشد و جایگزین پول رسمی کشور شود. افزون بر آن، بنا بر مصوبه واقع‌بینانه مجلس شورای اسلامی، صدور و رواج قانونی ایران‌چک منوط به مسدودی مبلغ آن است. در نتیجه، چاپ و انتشار ایران‌چک بدون تأمین مبلغ ریالی آن توسط سیستم بانکی کشور، از مصادیق بارز خلق غیرقانونی پول و همانند چاپ و نشر اسکناس بدون پشتوانه قانونی است که اثرات مخرب و تورمی آن بر هیچ کسی پوشیده نیست. توجه داشته باشیم ابزار پرداختی که در دنیا تحت عنوان «تراول‌چک» برای تسهیل پرداخت و راحتی مردم طراحی شده است نبایستی به‌عنوان ابزاری برای خلق پول مورد استفاده قرار گیرد.

برنارد آرنو، رتبه‌بندی میلیاردرهای جهان را تغییر داد

لوکس فرانسوی به جای ایلان ماسک

است. اما برعکس «یلان ماسک»، در زندگی «برنارد آرنو» کمتر خبری از فناوری می‌شنوید. ایده‌های نو؟ نوآوری؟ توجه به آینده زمین؟ منابع پایدار و باثبات اقتصادی؟ سفر به مریخ؟ آینده روشن بشر؟ در زندگی او هیچ کدام از این گزاره‌ها مطرح نیست. به جای آن تا دل‌تان بخواهد، معاملات پرسود و کالاهای لوکس است که سروصدا به راه انداخته و به ثروت او افزوده است. از «برنارد آرنو» فرانسوی در کارآفرینی خیره‌ان و فعالیت‌های نیکوکاری هم خبری نیست. او بیش از کمک به نیازمندان در جهان، درگیر جمع‌آوری آثار هنری و ساختن زندگی با همسر پیاپیست خود بوده است. هرچند در سال‌های گذشته اخباری از تلاش او برای دریافت شهروندی کشور دیگری منتشر شده، اما «برنارد آرنو» را به روحیه وطن‌دوستی و توجه ویژه‌اش به فرانسه هم می‌شناسند. تنها جایی که خبری از کمک‌های مالی او به گوش رسیده، ماجرای سوختن کلیسای نوتردام و انتشار بیانیه‌ای توسط خانواده «آرنو» برای کمک به ساخت دوباره این کلیسا بوده است.

در کمتر از دو دهه پیش، ثروت «برنارد آرنو» به ۲۹ میلیارد دلار می‌رسید. این رقم اما طی سال‌های گذشته به طور مداوم افزایش یافته است. در سال ۲۰۱۴ «برنارد آرنو» ۳۳٫۵ میلیارد دلار دارایی در اختیار داشت. این رقم یک سال بعد به ۳۷٫۲ میلیارد دلار رسید. پس از یک سال کاهش، او در سال

میلیارد دلار به ثروت او افزوده شود.

این میلیارد فرانسوی در حال حاضر ۲۵ میلیارد دلار ثروتمندتر از «یلان ماسک» است. ثروت «ماسک» پس از خرید تویتر به قیمت ۴۴ میلیارد دلار و پس از کاهش ۵۰ درصدی ارزش سهام شرکت خودروسازی تسلا طی سال گذشته کاهش محسوسی یافت. «جف بزوس» هم که در سال ۲۰۲۰ به اولین ثروتمند جهان با ثروتی بالاتر از ۲۰۰ میلیارد دلار تبدیل شد، در حال حاضر با ثروتی به ارزش ۱۲۸ میلیارد دلار، سومین فرد ثروتمند جهان به ششمار می‌رود. «برنارد آرنو»، مدیرکل و مدیر اجرایی شرکت فرانسوی LVMH است، شرکتی که مالکیت برندهای مطرحی مانند بولگاری، تیفانی، لویی ویتون و دیور را در اختیار دارد. ارزش سهام این شرکت در سه سال گذشته بیش از ۱۵۰ درصد افزایش داشته است. این شرکت در سال گذشته رکوردی عجیب در میزان فروش را به ثبت رساند و توانست ۷۹٫۲ میلیارد یورو کالای لوکس به فروش برساند و برنام‌ه ۱٫۵ میلیارد یورویی باخرید سهامی را به اجرا بگذارد که کمک بسزایی به افزایش بیشتر ارزش سهام این شرکت کرد. بدین ترتیب، «برنارد آرنو» با بیش از ۲۰۰ میلیارد دلار ثروت، جای «یلان ماسک» را در رتبه‌بندی‌های «بلومبرگ» و «فورس» از میلیاردرهای جهان گرفته است. او هم‌اکنون در رتبه نخست جهان از نظر میزان ثروت قرار گرفته

مدیرعامل بزرگترین شرکت فروش کالاهای لوکس توانست به سومین نفر در جهان تبدیل شود که ثروتی بالاتر از ۲۰۰ میلیارد دلار دارد. «برنارد آرنو» متولد ۵ مارس ۱۹۴۹ در شهر رویه فرانسه، ثروتمندترین مرد جهان لقب گرفته و اکنون با عبور سرمایه‌اش از مرز ۲۰۰ میلیارد دلار، نامش به عنوان سومین کسی ثبت شده که در تاریخ اقتصاد جهان صاحب دارایی بیش از ۲۰۰ میلیارد است. ثروت «برنارد آرنو» برآی اولین‌بار و پس از آنکه ارزش سهام امپراتوری کالاهای لوکس او، یعنی شرکت فرانسوی LVMH رکوردی جدید را ثبت کرد، به بالاتر از ۲۰۰ میلیارد دلار رسید.

«آرنو» ۷۴ ساله، سومین شخصی است که توانست ثروت خود را به بیش از ۲۰۰ میلیارد دلار برساند. پیش از او «یلان ماسک»، مدیرعامل شرکت تسلا و «جف بزوس»، مدیرعامل شرکت آمازون توانسته بودند این رکورد جهانی را برای خود ثبت کنند، اما کاهش سهام شرکت‌های آنها باعث شد عنوان ثروتمندترین فرد جهان را از دست بدهند. براساس گزارش «شخص میلیاردرهای بلومبرگ» که روزانه به‌روزسانی می‌شود، ثروت «برنارد آرنو» در پایان هفته گذشته با افزایشی ۲٫۴ میلیارد دلاری به ۲۰۱ میلیارد دلار رسید. افزایش ۳۰ درصدی ارزش سهام شرکت «آرنو» به لطف افزایش تقاضا برای کالاهای لوکس در میان ثروتمندان جهان باعث شد طی سال جاری ۳۹

نوبت دوم

شناسه آگهی: ۱۴۷۴۵۲۷

نرخ مناسبی بر مبنای حق خوزستان

تجدید فراخوان برگزاری مناقصه عمومی یک مرحله‌ای

شماره مناقصه: ۰۱/۱۰۲۲۰۲۲۰۰۱/ام

خرید کابل ۱۲۲ کیلوولت

رجوع به صفحه ۳

روابط عمومی شرکت برق منطقه‌ای خوزستان

نگاه

رابطه انسان و هوش مصنوعی پیچیده‌تر می‌شود

انقلاب جی‌بی‌تی

چت‌جی‌بی‌تی‌سی در همین مدت زمان اندکی که از ظهور آن گذشته است، هیجان و جنجال زیادی به پا کرده است. فناوری‌ها مدام در حال تغییر هستند و یکی از مهمترین آنها، ربات‌های چت هستند. جدیدترین شکل آنها، چت‌جی‌بی‌تی (ChatGPT) است که سعی دارد دنیا را متحول کند و به نظر می‌رسد دیر یا زود شاهد این تحول از سمت هوش مصنوعی خواهیم بود. این مدل زبانی مبتنی بر هوش مصنوعی بدون تردید، یکی از انقلابی‌ترین کاربردهای تکنولوژی در سال‌های گذشته بوده است. بسیاری از کارشناسان بر این باور هستند که در کنار مزایا و کاربردهای متنوع چت‌جی‌بی‌تی نباید از خطرات و مشکلات احتمالی آن غافل شد.

نظهورترین شکل فناوری در حال حاضر، ربات چت و از جمله آنها، چت جی‌بی‌تی است. جی‌بی‌تی در همین مدت زمان اندکی که از رونمایی آن می‌گذرد، بیم و امید زیادی را برانگیخته است. چت جی‌بی‌تی از اولین مدل‌هایی است که به‌طور قانع‌کننده‌ای می‌تواند با کاربران خود در مورد طیف گسترده‌ای از موضوعات گفت‌وگو کند. این برنامه رایگان است، استفاده از آن آسان است و همچنان به یادگیری خود ادامه می‌دهد. این فناوری پیامدهای گسترده‌ای برای علم و جامعه دارد. محققان و دیگران قبلا از جی‌بی‌تی و دیگر مدل‌های زبانی بزرگ برای نوشتن مقالات و گفت‌وگوها، خلاصه‌کردن ادبیات، پیش‌نویس و بهبود مقالات و همچنین شناسایی شکاف‌های تحقیقاتی و نوشتن کدهای رایانه‌ای، از جمله تحلیل‌های آماری، استفاده کرده‌اند. به‌زودی این فناوری تا حدی تکامل خواهد یافت که می‌تواند آزمایش‌ها را طراحی کند، دست‌نوشته‌ها را بنویسد و تکمیل کند، بررسی‌های هم‌تا انجام دهد و مانند یک سردبیر در پذیرش یا رد یک متن عمل کند. ممکن است روند نوآوری را تسریع بخشد، زمان انتشار را کوتاه کند و با کمک به مردم برای نوشتن روان، علم را عادلانه‌تر کند و تنوع دیدگاه‌های علمی را افزایش دهد. با این حال، این پدیده حائز سویه‌های منفی نیز هست و می‌تواند کیفیت و شفافیت تحقیق را کاهش داده و استقلال ما را به عنوان محقق انسانی تغییر دهد. چت جی‌بی‌تی و سایر مدل‌های زبان وسیع متننی قانع‌کننده‌اند، اما اغلب اشتباه می‌کنند، بنابراین استفاده از آنها می‌تواند حقایق علمی را تحریف و اطلاعات نادرست را منتشر کند. به نظر می‌رسد که استفاده از این فناوری اجتناب‌ناپذیر است، بنابراین ممنوعیت آن کارساز نخواهد بود.

به نوشته نشریه «کونومیسٔت»، کافی است از چت‌جی‌بی‌تی که یک ابزار با هوش مصنوعی است، دربارهٔ موضوعی سوال کنید، او به صورت یکباره و با قاطعیت به شما پاسخ می‌دهد. حتی امکان دارد پاسخ غلط هم بدهد. حرف زدن با این ربات چت مثل این است که با یک اقتصاددان حرف بزید، قاطع و محکم به شما پاسخ می‌دهد حتی اگر خیال کند که پاسخش درست نیست. یکی از مسائلی که کارفرمایان با آن درگیر هستند و از بابت آن نگرانی دارند، امنیت شغلی است. نگرانی‌ها در این زمینه کاملا طبیعی است. هوش مصنوعی جدید در قالب چت‌جی‌بی‌تی سعی دارد این فرآیند را تسهیل کند. این هوش مصنوعی همان چیزی است که مردم دوست دارند با آن سر میز شام بنشینند و حین گپ زدن با آن، غذای‌شان را بخورند. سازندگان این ربات به این نتیجه رسیده‌اند که اگر ربات چت خود را در مسیری هدایت کنند که بتواند در زندگی عادی در کنار مردم قرار بگیرد، بیشتر احتمال دارد که آن را بپذیرند و از آن استفاده کنند.

هوش مصنوعی در چت‌جی‌بی‌تی، الگوریتم‌های خاصی را دنبال می‌کند تا بتواند به پاسخی‌ی شبیه به انسان‌ها دست پیدا کند و مشابه به یک انسان، به دیگران پاسخ دهد. بعید است کسی تمایل داشته باشد با این فرآیند درونی هوش مصنوعی آشنا شود. دانشمندان و فعالان در عرصه فناوری در دانشگاه‌های هاروارد، موسسه فناوری ماساچوست و پلی‌تکنیک میلان در این زمینه نوآوری‌های بسیاری داشته‌اند که برای انسان‌ها جالب توجه خواهد بود.

کاربرد چت‌جی‌بی‌تی بسیار گسترده است. برای مثال برندهای لاکچری، نوعی از این ربات را در اختیار دارند که به کمک آن، می‌توانند پیش‌بینی کنند بهترین بخش برای سرمایه‌گذاری، کدام بخش‌ها خواهد بود. نوع منطقی که این ربات‌ها از آن بهره می‌گیرند، همان چیزی است که شبیه به جعبه سیاه به نظر می‌رسد و به ندرت کسی می‌خواهد از جزئیات درونی‌اش سر در بیاورد، بلکه فقط می‌خواهد از آن استفاده کند.

اصلی‌ترین نگرانی در مورد این ربات‌ها، برای کارگرانی است که تصور می‌کنند با حضور آنها، عرصه برای‌شان تنگ خواهد شد. هرچه منطق در این چت‌بات‌ها قوی‌تر باشد، امکان اینکه کاربرد بیشتری پیدا کنند هم افزایش می‌یابد و در نتیجه کارگران بیشتر نگران می‌شوند. لفظه‌ای دیالوگ خود را با یک انسان دیگر تصور کنید. حالا به این فکر کنید که دقیقا همین دیالوگ را می‌توانید با یک ربات مخصوص چت داشته باشید. قطعا باید الگوریتم پیچیده‌ای در این ربات وجود داشته باشد که بتواند گفت‌وگویی شبیه به یک انسان با شما برقرار کند. این همان مسئله‌ای است که ذهن انسان‌ها را مشغول می‌کند و آنها را بابت آینده می‌ترساند. بسیاری از افراد ترجیح می‌دهند احساس خاص و ویژه بودن داشته باشند، اما حرف زدن با یک ربات احتمالا چنین احساسی را به کسی منتقل نمی‌کند. به هر حال، فرد با این‌باش‌این از داده‌ها مواجه است و بدون هیچ احساسی، این داده‌ها منتقل می‌شوند. در نتیجه برای احساس خاص بودن، بسترسازی نمی‌شود.

بهره‌گیری از چت‌بات‌هایی مثل چت‌جی‌بی‌تی‌سی به نوعی می‌تواند میزان اعتبار را هم برای برخی انسان‌ها کاهش دهد. اعتباری که انسان‌ها به دست می‌آورند از طریق رابطه با انسانی دیگر است، اما ارتباط با یک ربات به ندرت می‌تواند به کسی اعتبار ببخشد و یا کارش را معتبر کند. این‌س هم یکی دیگر از مسائل نگران‌کننده‌ای است که کاربران دستیارهای چت‌باتی، به آن می‌اندیشند.

بهرغم همه مشکلات و نگرانی‌هایی که در مورد چت‌بات‌هایی نظیر چت‌جی‌بی‌تی وجود دارد، باز هم محققان و دانشمندان سعی دارند انواع مختلف آنها را تولید کنند. برای مثال یکی از ربات‌ها قرار است به انسان‌ها کمک کند همیشه تناسب اندام داشته باشند و جلوی چاق شدن بایستند. تصور کنید که چنین رباتی علاوه بر اینکه با شما حرف می‌زند، از آنجا که از هوش مصنوعی برخوردار است، می‌تواند اطلاعاتی به شما بدهد که به این سادگی نمی‌توانید داشته باشید. در واقع می‌تواند شاخص توده بدنی را بسنجد و داده‌هایی را در اختیارتان قرار دهد که بتوانید به شیوه‌ای اصولی، در مسیر کاهش وزن و تناسب اندام قدم بردارید.

به هر حال تصویری که از آینده با چت‌جی‌بی‌تی داریم، تصویری پیچیده و عجیب است. ابعاد مختلف آن هنوز مشخص نیست و هر روز در حال تغییر است، اما یک مورد را می‌توان با قاطعیت گفت: آینده بدون چت‌جی‌بی‌تی ناممکن است. بی‌شک انسان‌ها آن را در تمام عرصه‌های زندگی‌شان احساس خواهند کرد.

حجم سرمایه‌گذاری خارجی در اقتصاد ایران طی یک دهه به یک سوم رسید

جذب سرمایه در تله تحریم

در مجموع، حجم سرمایه‌گذاری خارجی در اقتصاد ایران طی یک دهه گذشته با یک روند نزولی به یک سوم کاهش یافته است. جالب آنکه این روند در همین بازه زمانی در بین کشورهای در حال توسعه بسا شیب ملایمی صعودی بوده است. براساس گزارش آنگتاد، در سال ۲۰۲۱ بالغ بر ۱٫۵۸۲ تریلیون دلار جذب سرمایه مستقیم خارجی در اقتصاد جهانی انجام شده که نسبت به سال پیش از آن، ۶۱۹ میلیارد و ۱۷۱ میلیون دلار بیشتر است. اما سهم ایران از این میزان سرمایه‌گذاری در جهان ۰٫۰۹ درصد بوده است؛ یعنی چیزی نزدیک به صفر. ایران در سال ۲۰۲۱ (سنال ۱۴۰۰) در جایگاه ۸۰ در میان کشورهای مورد بررسی قرار گرفته که نسبت به گزارش سال قبل از آن، هشت پله نزول داشته است. سهم کشورهای در حال توسعه از کل سسرمایه‌گذاری مستقیم خارجی انجام شده در جهان در این سال نزدیک به ۵۲٫۸۷ درصد و برابر با ۸۳۶ میلیارد و ۵۷۱ میلیون دلار بوده است. کشورهای توسعه‌یافته نیز ۷۴۵ میلیارد و ۷۳۹ میلیون دلار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی جذب کردند که ۴۷٫۱۲ درصد کل سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در جهان بوده است.

از سرمایه خارجی خبری هست؟

«آلبرت بغزبان» در این باره می‌گوید: «سرمایه‌گذاری در کشور نیازمند امنیت اقتصادی است و ما همین که سرمایه‌گذاری داخلی را نگه داریم، هنر کرده‌ایم. سرمایه‌گذاری خارجی در کشور بسته به این است که ما با کدام یک از کشورها همکاری داریم. در حال حاضر، تنها کشوری که با آن همکاری داریم، چین است؛ آن هم در قالب برنامہ ۲۵ساله که محتوای مذاکرات با این کشور اصلا مشخص نیست. تجربه ثابت کرده که چینی‌ها تا به

امروز تنها در لجستیک و حمل و نقل با ایران همکاری داشته‌اند و در باقی زمینه‌ها چون ساخت و ساز و… همکاری نمی‌کنند. تا زمانی که مذاکرات برجام به نتیجه نرسد، FATF به نتیجه نرسد و بحث امنیت اقتصادی و ثبات نرخ ارز را نداشته باشیم، سرمایه‌گذاری خارجی مفهومی ندارد.»
«عباس ارگون»، دیگر کارشناس اقتصادی نیز بی‌توجهی به کاهش تصدیگری و چابک‌سازی دولت و همچنین مقاومت در واگذاری فعالیت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی دولت به بخش خصوصی را از عوامل اصلی پایین ماندن سهم بخش خصوصی از اقتصاد می‌داند. او با بیان اینکه «در اقتصاد ایران نیز همانند تجربه موفق بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته دنیا باید از تصدیگری دولت به سمت محوریت بخش خصوصی حرکت کنیم»، می‌گوید: «امروز نگاهی به تجربه بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته نشان می‌دهد که در آنها دولت به‌عنوان سیاستگذار کلان و ناظر عمل می‌کند و بخش مهمی از اقتصاد در اختیار بخش خصوصی واقعی قرار دارد. همین موضوع سبب شده که تکانه‌های اقتصادی به حداقل برسد و براساس منطق بازار در هر کشور، توسعه و رشد اقتصادی رقم بخورد.»

وی با تأکید بر اینکه این موضوع مهم در اقتصاد ایران عملا فراموش

فرصت امروز: حجم سرمایه‌گذاری خارجی در یک دهه گذشته با یک روند نزولی به یک سوم کاهش یافته است. به گفته کارشناسان، با وجود تحریم‌ها و بدون احیای برجام، FATF و بهبود امنیت اقتصادی، خبری از جذب سرمایه خارجی در اقتصاد ایران نخواهد بود. فرار سرمایه بدون شک، واقعیت تلخ امروز اقتصاد ایران است. مطابق آمارهای بانک مرکزی، خالص حساب سرمایه در نیمه نخست سال ۱۴۰۱ به منفی ۱۲ میلیارد و ۸۵۰ دلار رسید که در ۲۰ سال اخیر سابقه نداشته است. این رقم در پایان بهار سال گذشته منفی ۱۰ میلیارد دلار بود، اما در پایان فصل تابستان ۲٫۸۵ میلیارد دلار دیگر منفی شده است. همچنین براساس گزارش دیگری از بانک مرکزی، نرخ تشکیل سرمایه ثابت در حد فاصل تیرماه ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۱ با منفی ۶۱ درصد و مطابق گزارش اتاق بازرگانی ایران تا پایان سال ۱۳۹۹، روند عمومی سرمایه‌گذاری در کشور به منفی ۷۹٫۴ درصد رسیده است. از آنجا که نیمه دوم سال ۱۴۰۱ به دلیل بروز ناآرامی‌های اجتماعی، قطعی اینترنت و فیلترینگ شبکه‌های اجتماعی و همچنین کمبود برق و گاز و…، شرایط عمومی کسب‌وبکارها وخیم‌تر از نیمه اول سال بوده است، این شاخص تا پایان سال گذشته بهدست منفی‌تر شده است. ناگفته پیداست که با این روند فرار پول از کشور، بایست سرمایه‌گذار خارجی ریسک حضور در اقتصادی با چنین مختصات سیاسی را بپذیرد. بنابراین با فرض تداوم روند موجود و عدم بهبود شرایط داخلی و کاهش ریسک‌های اقتصادی و تنش‌زایی در سیاست خارجی، به نظر می‌رسد که روند منفی جذب سرمایه خارجی در سال ۱۴۰۲ با شتاب بیشتری ادامه خواهد یافت.

عقبگرد جریان پول خارجی

هرچند براساس گزارش وزارت صنعت، معدن و تجارت، جذب سرمایه خارجی در سال ۱۴۰۰، رکورد ۱۱ ساله را شکست اما در شش ماه نخست سال ۱۴۰۱ نسبت به بازه زمانی مشابه سال قبل، جذب سرمایه خارجی با افت بیش از ۸۲ درصدی مواجه شد. این گزارش نشان می‌دهد در شش ماهه اول سال گذشته، ۷۳ مورد سرمایه‌گذاری خارجی به ارزش ۳۸۲ میلیون و ۴۰۰ هزار دلار در بخش صنعت، معدن و تجارت تصویب شده که از لحاظ تعداد ۷٫۵ درصد و از نظر ارزش ۸۲٫۷ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل کاهش داشته است؛ این در حالی است که در مدت مشابه سال ۱۴۰۰ بالغ بر ۷۹ مورد سرمایه‌گذاری خارجی به ارزش ۲ میلیارد و ۲۱۵ میلیون دلار در این بخش تصویب شده بود. به همین دلیل، گزارش سال ۲۰۲۲ آنگتاد (کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل) از بهبود ۶٫۱۸ درصدی جذب سرمایه خارجی در سال ۲۰۲۱ (سال ۱۴۰۰) نسبت به سال قبل از آن (سال ۱۳۹۹) حکایت دارد، اما در این گزارش هم همچنان روند نزولی یک دهه گذشته حفظ شده است. سرمایه‌گذاری خارجی در ایران در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۱۹ و ۲۰۱۸ به ترتیب ۱۱ درصد، ۴٫۳۶ درصد و ۳۰ درصد کاهش نشان می‌دهد.

شده است، می‌افزاید: «با اقتصادی مواجه هستیم که بخش مهمی از آن در اختیار دولت است و اگر هم بخشی از خصوصی‌سازی مطرح شده، در بسیاری از موارد اداره شرکت‌ها به بخش خصوصی واقعی نرسیده است. در تحریم دیدیم که در شرایطی که دولت برای بازگشت ارز خود به کشور با مشکل مواجه بود، بخش خصوصی توانست عصای دست اقتصاد باشد و در حوزه صادرات غیرنفتی عملکرد خوبی به ثبت برساند. از سوی دیگر بسیاری از شرکت‌های بزرگ دنیا نیز توسط بخش خصوصی اداره می‌شوند و همکاری ما با آنها نیز از طریق غیردولتی‌ها راحت‌تر خواهد بود تا دولتی‌ها. چنین فضایی ما را از خط تحریم در آینده نیز تا حد زیادی ایمن می‌کند.»

همه‌چیز به ثبات اقتصاد برمی‌گردد

به عقیده «ارگون»، «با وجود تمام این مواهب و تأکید رهبری در سیاست‌های اصل ۴۴ ما می‌بینیم که متأسفانه در واگذاری اقتصاد به بخش خصوصی همچنان مقاومت‌هایی وجود دارد و کاهش تصدیگری و چابک‌سازی دولت با اماواگی مواجه می‌شود. این در حالی است که ما هر بار و هر جا که به بخش خصوصی میدان دادیم، نتایجی مطلوب گرفت‌ایم و در آینده نیز باید به این بخش اعتماد کنید. مقدمه ورود بخش خصوصی به اقتصاد، جذب سرمایه‌های تازه است. سرمایه نیز جذب نمی‌شود، مگر بسا ثبات در اقتصاد و بهبود زیرساخت‌ها و مثبت کردن افق آینده. پس اگر دولت به وظیفه خود یعنی فراهم کردن مقدمات لازم عمل کند، سرمایه‌گذاران نیز به عرصه‌های مختلف اقتصاد ورود خواهند کرد و حرکت ما مانند تجربه موفق کشورهای توسعه‌یافته با سرعت و قدرت بیشتری ادامه خواهد یافت.»

«کامران ندری» نیز با اشاره به پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول از رشد ۳ درصدی اقتصاد ایران می‌گوید: «با توجه به افول سرمایه‌گذاری در ایران و تورم بالا و تداوم تحریم‌ها، به نظر نمی‌آید که اقتصاد در سال ۱۴۰۲ وضعیت مناسبی داشته باشد و شاهد رشد اقتصادی باشیم.» به گفته این اقتصاددان، «رشد ۳ درصدی اقتصاد ایران دور از انتظار نیست اما این میزان رشد، مشکلات اقتصاد ما و صدماتی که به معیشت مردم وارد کرده است را جبران نخواهد کرد. قدرت خرید و درآمد خانوارها به دلیل تورم بالا به شدت کاهش یافته است. دولت توانایی آنکه حقوق و دستمزدها را باتوجه به تورم ترمیم کند را نداشته است. البته عقب ماندن دستمزدها از نرخ تورم خود می‌تواند فوایدی برای تولیدکنندگان داشته باشد، اما رشد برای چیست؟ طبیعتا بهبود وضعیت رفاهی خانوارها، صدماتی که به خانوارها در ۱۰ سال اخیر وارد شده است آنقدر زیاد است که حتی با رشد ۳ درصدی روی حس مردم تأثیر نخواهد داشت. درست است که رشد ۳ درصدی خوش‌بینانه به نظر می‌رسد و جبران‌کننده صدمات وارنده سال‌های اخیر به خانوارها نخواهد بود اما امیدواریم محقق شود.»

کدام کشورها بیشترین آسیب را از افزایش قیمت نفت می‌بینند؟

چشم‌انداز نفت ۱۰۰ دلاری

هند و ژاپن و کره جنوبی بیشترین لطمه را از این وضعیت خواهند دید. هند سومین مصرف‌کننده بزرگ نفت در جهان است و از زمانی که روسیه در واکنش به آغاز جنگ اوکراین تحت تحریم‌های بین‌المللی قرار گرفته است، هند توانسته نفت و گاز روسیه را با تخفیفی قابل توجه خریداری کند. براساس داده‌های رسمی دولت هند، واردات نفت خام این کشور در ماه فوریه در مقایسه با زمان مشابه سال گذشته ۸٫۵ درصد افزایش یافته است. اگرچه هند همچنان از تخفیف‌های روسیه برای خریداری گاز برخوردار است، اما در حال حاضر تحت‌تأثیر افزایش قیمت ذغال‌سنگ و گاز قرار گرفته و اگر قیمت نفت هم از اینکه هست بالاتر برود، حتی تخفیف‌های روسیه قادر نخواهد بود مانع از کاهش رشد اقتصادی هند شود. نفت مهم‌ترین منبع انرژی در ژاپن نیز به شمار می‌رود. ۴۰ درصد انرژی مورد نیاز این کشور از محل نفت تامین می‌شود. از آنجایی که ژاپن منبع انرژی داخلی قابل توجهی ندارد، به شدت به واردات نفت وابسته است و طبق گزارش آژانس بین‌المللی انرژی، ۸۰ تا ۹۰ درصد از نفت موردنیاز ژاپن از منطقه خاورمیانه تامین می‌شود. همچنین براساس گزارش پژوهشکده مستقل «نرتدیتا»، کره جنوبی هم مانند ژاپن و ایتالیا برای تامین انرژی به شدت به نفت وابسته است. اگرچه اروپا و چین هم به شدت در معرض تهدید شرایط جدید تصمیم اوپک قرار دارند، اما خطری که چین را تهدید می‌کند، به واسطه تولید داخلی نفت در این کشور تخفیف خواهد یافت و اروپا به عنوان یک کل، بیشتر به ذغال‌سنگ، انرژی هسته‌ای و گاز وابسته است تا نفت.

به گفته تحلیلگران، بعضی از بازارهای در حال ظهور که از ظرفیت ارزی کافی برای پشتیبانی از واردات سوخت برخوردار نیستند، از افزایش قیمت نفت به بشک‌های ۱۰۰ دلار، آسیب شدیدی خواهند دید. آرژانتین، ترکیه،

تداوم رشد در بازار سهام

بیش از ۱.۵ میلیون نفر مشارکت کردند

عرضه اولیه نماد «پی‌پاد» در بورس تهران

در جریان نخستین عرضه اولیه سال جدید در بورس تهران، بیش از ۱.۵ میلیون نفر مشارکت کردند و در مجموع معادل ۱۲ درصد از سهام شرکت «پرداخت الکترونیک پاسارگاد» با نماد «پی‌پاد» به قیمت هر سهم ۵۵۰ تومان در بورس تهران کشف قیمت و معامله شد. به گزارش «شرکت بورس تهران»، در روز چهارشنبه (۱۶ فروردین ۱۴۰۲) تعداد ۲۶۰ میلیون سهم معادل ۱۲درصد از سهام شرکت پرداخت الکترونیک پاسارگاد به عنوان ششصد و یکمین شرکت پذیرفته شده در بخش «رایانه و فعالیت‌های وابسته به آن»، گروه و طبقه «مشاوره و تهیه نرم‌افزار» با کد «۷۲۲۰» و نماد پی‌پاد در فهرست نرخ‌های بازار دوم بورس اوراق بهادار تهران به شیوه ثبت سفارش کشف قیمت و عرضه اولیه شد.

در مجموع معادل ۱۲درصد از سهام شرکت پرداخت الکترونیک پاسارگاد با نماد پی‌پاد به قیمت هر سهم ۵۵۰ تومان در بورس تهران کشف قیمت و معامله شد. در عرضه اولیه سهام شرکت مذکور، بیش از یک میلیون و ۵۷۹ هزار و ۲۳۸ کد معاملات شرکت کردند و حداکثر ۲۲۷ سهم به هر کد معاملاتی اختصاص یافت.

فروش سهام عدالت کی آزاد می‌شود؟

ارزش روز سهام عدالت

با صعودی‌شدن روند بازار سرمایه در هفته‌های گذشته، ارزش سبند سهام عدالت نیز بالا رفته و ارزش واقعی سبند ۴۹۲ هزار تومان سهامداران عدالت به بیش از ۱۱ میلیون تومان رسیده است. ارزش سهام عدالت تحت تاثیر روند صعودی بازار سرمایه در روزها و هفته‌های اخیر، افزایشی شده است و ارزش واقعی این سهام با ارزش اولیه ۴۹۲ هزار تومانی، به بیش از ۱۱ میلیون تومان رسیده است. به گزارش «ایسنا»، ارزش واقعی سهام عدالت پس از آزادسازی فراز و فرودهای بسیاری را پشت سر گذاشت؛ به طوری که هم ۲۰ میلیون تومان را به خود دید هم ۹ میلیون تومان. در این راستا، در یازدهم مهرماه ۱۴۰۰ ارزش واقعی سهام عدالت با ارزش اولیه ۴۹۲ هزار تومانی بیش از ۱۲ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان و در ۲۸ آبان ماه همان سال حدود ۱۱ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان قیمت داشت، اما روند نزولی در بورس تهران باعث کاهش ارزش این سهام نیز شد؛ به طوری که ارزش واقعی سهام عدالت با ارزش اولیه ۴۹۲ هزار تومانی در ۲۹ بهمن ۱۴۰۰ به حدود ۱۰ میلیون و ۳۵۱ هزار تومان رسید.

اما در نهم فروردین سال گذشته ارزش واقعی این سهام با ارزش اولیه ۴۹۲ هزار تومانی بالغ بر ۱۱ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان بود که با توجه به روند صعودی بازار، در اواخر فروردین همان سال این رقم به حدود ۱۲ میلیون و ۲۷۵ هزار تومان رسید. تا روز هجدهم اردیبهشت ماه روند افزایشی ارزش سهام عدالت ادامه داشت و به رقم ۱۲ میلیون و ۷۳۴ هزار تومان هم رسید. اما دوباره روزهای پرنوسان بازار سرمایه روی ارزش سهام عدالت نیز تاثیر گذاشت و در روز ۱۰ خردادماه ۱۴۰۱، ارزش واقعی سهام عدالت با ارزش اولیه ۴۹۲ هزار تومانی، ۱۲ میلیون و ۵۸۰ هزار تومان و در چهارم تیرماه نیز حدود ۱۲ میلیون و ۴۸۹ هزار تومان شد. بر این اساس، چراغ‌های قرمز بورس بر سهام عدالت نیز سایه انداخت و ارزش واقعی سهام عدالت با ارزش اولیه ۴۹۲ هزار تومانی در شهریورماه سال قبل به حدود ۱۰ میلیون و ۴۶۳ هزار تومان رسید. همچنین این سهام در اوایل مهرماه سال گذشته ۱۰ میلیون و ۴۸۴ هزار تومان قیمت داشت و در ۲۷ مهرماه تا حدود ۱۰ میلیون ۱۹۵ هزار تومان کاهش پیدا کرد که کمترین قیمت در سال گذشته بود، اما روزهای سبز بازار سرمایه سرانجام از راه رسید و روی ارزش سهام عدالت نیز تاثیرگذار بود. طبق آخرین آمارها، ارزش واقعی سهام عدالت با ارزش اولیه ۴۹۲ هزار تومانی به بیش از ۱۱ میلیون و ۱۷۹ هزار تومان رسیده است.

با این حال و علی رغم افزایش ارزش سهام عدالت، فروش سهام عدالت همچنان ممنوع است. البته همه این مباحث در حالی مطرح می‌شود که امکان فروش این سهام برای مشمولان وجود ندارد و افراد همچنان باید منتظر تصمیم دولتمردان و مسئولان برای تعیین تکلیف سهام عدالت باشند. این توقف فروش نیز از اواسط سال ۱۳۹۹ و پس از سقوط تاریخی بورس آغاز شد و همچنان هم با وجود وعده و وعیدهای زی‌باد چه در دولت قبل و چه در دولت فعلی در مورد تعیین تکلیف سهام عدالت، این وضعیت کماکان ادامه دارد. در همین راستا «مجید عشقی»، رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار در آخرین اظهارنظر خود در مورد سهام عدالت، با بیان اینکه منظور از آزادسازی سهام عدالت این است که سهام دیگر دست دولت نیست، عنوان کرد: اقتساط سهام عدالت به صورت کامل به دولت پرداخت شده است. این سهام در وثیقه کسی نیست اما امکان فروش آن وجود ندارد. اگر امکان فروش سهام عدالت را برای همه فراهم کنیم با توجه به تعدد سهامداران و ریز بودن سهم‌ها روی ۳۵ شرکت بورسی سهام عدالت فشار فروش سنگینی وارد خواهد شد؛ در حالی که فلسفه سهام عدالت فروش نیست بلکه استفاده بلندمدت از منافع این سهام است. منافع مالکیت و مدیریت سهم دست مردم است. سهامداران مستقیم می‌توانند ششخا در مجامع شرکت کنند. در واقع، همه منافع سهامداری را دارند فقط نمی‌توانند سهام خود را بفروشند.

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار در مورد امکان فروش سهام عدالت نیز گفت: باید با توجه به شرایط بازار تصمیم گرفته شود که درصدی از سهام عدالت امکان فروش داشته باشد. شرایط بازار یک دلیل است، اگر قرار باشد امکان فروش سهام عدالت فراهم شود، سهامداران بزرگ آن را می‌خرند و سهام از دست مردم خارج می‌شود. در ابلاغیه‌های مقام معظم رهبری هم تاکید جدی روی بحث نگهداری سهام وجود دارد. ممکن است به مرور بحث فروش هم رخ دهد.

سازمان آگهی‌ها

۸۸۹۳۶۶۵۱

فرصت امروز: شاخص کل بورس تهران در آخرین روز معاملاتی هفته گذشته و در ادامه رکوردشکنی‌های خود با ثبت بازدهی ۰.۸۷ درصدی به سطح ۲ میلیون و ۱۳۷ هزار واحد رسید. بورس تهران در این روز پذیرای ۴۳۹ میلیارد تومان سرمایه حقیقی بود تا پس از دو روز متوالی خروج پول حقیقی در روز چهارشنبه با استقبال حقیقی‌ها مواجه شود. ارزش معاملات سهام نیز به مرز ۸ هزار همت – ۷ هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان – رسید. بورس تهران در روز چهارشنبه همچنین شاهد اولین عرضه اولیه خود در سال ۱۴۰۲ بود و نماد «پی پاد» در بورس تهران عرضه شد. روند صعودی بورس که از هفته‌های پایانی سال گذشته آغاز شده بود، در سال جدید هم ادامه یافت تا در آغازین روزهای سال ۱۴۰۲ و پس از گذشت ۳۱ ماه شاهد سقف‌شکنی تاریخی بورس باشیم. شاخص کل بورس تهران در نخستین هفته معاملاتی سال ۱۴۰۲، رشد ۶ درصدی را به ثبت رساند و بنا یک کانال صعود به سطح ۲ میلیون و ۷۹ هزار واحد رسید که دومین رشد نرورزی مطلوب طی دو دهه گذشته به شمار می‌رود.
نماگر اصلی بورس در معاملات هفته گذشته نیز بازدهی ۲.۸ درصدی را به ثبت رساند و با ۵۸ هزار واحد رشد به ارتفاع ۲ میلیون و ۱۳۷ هزار واحد رسید. شاخص هم‌وزن اما عملکرد بهتری را در این هفته تجربه کرد و با ۲۸ هزار و ۵۵۲ واحد افزایش به تراز ۶۵۱ هزار واحد رسید که بازدهی مثبت ۴.۶ درصدی در دومین هفته کاری فروردین ماه را نشان می‌دهد. شاخص کل فرابورس نیز در واپسین روز کاری هفته به کانال ۲۶ هزار واحد وارد شد و در سطح ۲۶ هزار و ۱۹۰ واحد ایستاد. با وجود آنکه در روز چهارشنبه شاهد استقبال حقیقی‌ها و ورود سرمایه حقیقی به بورس بودیم، اما در مجموع کل هفته روند ورود پول حقیقی به بازار متوقف شد، به طوری که در این هفته ۱۳۳ میلیارد تومان پول حقیقی به بورس وارد شد و میانگین روزانه ورود پول حقیقی به ۲۴ میلیارد تومان رسید که نسبت به هفته قبل از آن، افت ۸۷ درصدی را نشان می‌دهد.

رشد معاملات خرد سهام

در پایان هفته گذشته شاخص کل بورس تهران نسبت به پایان هفته پیش از آن، رشد کمتری را تجربه کرد اما به روند صعودی خود ادامه

داد. در حالی که در هفته اول سال جدید، شاخص کل به کانال ۲ میلیون واحد صعود کرده بود، این هفته نیز بیش از ۵۸ هزار واحد بالا آمد. شاخص کل بورس در روز دوشنبه ۱۱ هزار واحد رشد کرد و روز سه‌شنبه نیز ۲۹ هزار واحد افزایش یافت و سقف تاریخی خود را شکست. روز چهارشنبه نیز شاخص کل بیش از ۱۸ هزار واحد بالا آمد. بدین ترتیب، شاخص کل در آخرین روز کاری هفته به رقم ۲ میلیون و ۱۳۷ هزار واحد رسید و نسبت به آخرین روز معاملاتی هفته قبل، ۵۸ هزار و ۷۵۶ واحد بالاتر ایستاد که بازدهی مثبت ۲.۸ درصدی را نشان می‌دهد، اما شاخص کل هم‌وزن در پایان هفته نسبت به هفته پیشین ۲۸ هزار و ۵۵۲ واحد بالاتر ایستاد و به رقم ۶۵۱ هزار واحد رسید. شاخص هم وزن در دومین هفته کاری فروردین ماه، بازدهی مثبت ۴.۶ درصدی را ثبت کرد. همچنین شاخص کل فرابورس (ایفکس) در پایان این هفته به کانال ۲۶ هزار واحد وارد شد و با ایستادن در سطح ۲۶ هزار و ۱۹۰ واحد به کار هفتگی خود پایان داد.

در هفته‌ای که گذشت، میانگین ارزش معاملات کل بازار سهام ۱۰۲ هزار و ۵۷۰ میلیارد تومان بود و میانگین روزانه ارزش معاملات خرد بورس به رقم ۱۳ هزار و ۵۲۹ میلیارد تومان رسید که نسبت به رقم ۱۰ هزار و ۲۷ میلیاردی هفته پیشین، ۳۵ درصد افزایش داشته است. در هفته اخیر همچنین شاهد توقف روند ورود پول حقیقی به بازار بودیم، به طوری که در روز دوشنبه ۱۱۴ میلیارد تومان سرمایه حقیقی از بازار خارج شد و روز سه‌شنبه ۳۸۲ میلیارد تومان خروج سرمایه ثبت شد، اما روز چهارشنبه ۶۲۹ میلیارد تومان پول حقیقی وارد شد تا با ورود تقاضای حقیقی، شاخص‌های بازار نیز رشد کنند. در مجموع کل هفته ۱۳۳ میلیارد تومان پول حقیقی به بورس وارد شد و میانگین روزانه ورود پول حقیقی به ۴۴ میلیارد تومان رسید که نسبت به هفته قبل، ۸۷ درصد کاهش داشته است.

بورس ۳ میلیونی می‌شود؟

یک کارشناس بازار سرمایه، شاخص ۳ میلیون واحدی در سال ۱۴۰۲ را دور از دسترس ندانست. «فردین آقاآزرجی» در مورد دلایل صعود بازار

سرمایه به «ایسنا» توضیح داد: از دلایل بنیادی صعود بازار، تناسب معقول بین ارزش ذاتی و ارزش بازار اغلب سهام صنایع و شرکت‌ها است. P/E شرکت‌ها چه به صورت TTM و چه فرورارد نسبت به سال ۱۳۹۹ تفاوت دارد؛ به طوری که در سال ۱۳۹۹ متوسط P/E بازار ۳۸ بوده؛ در حالی که در حال حاضر حداکثر هشت است. دلیل دوم، تورم موجود و افزایش نرخ ارز است. با توجه به این موارد، پتانسیل افزایش سودآوری ناشی از افزایش نرخ فروش محصولات متصور است. از سوی دیگر، بررسی وضعیت سایر بازارها مانند مسکن، خودرو، طلا و دلار نشان می‌دهد که تقریبا رو به اشباع هستند و تنها بازاری که مستعد جذب نقدینگی خواهد بود، بازار سرمایه است؛ چراکه بازار سرمایه در دو سال گذشته نسبت به سایر بازارها جاماندگی بازدهی دارد و نقدشونده‌تر است. به اعتقاد این کارشناس بازار سرمایه، در کوتاه‌مدت بازار سرمایه نوسانی خواهد بود، اما در میان‌مدت و بلندمدت، یعنی در بازه زمانی شش ماهه تا یک ساله، بازار سرمایه همسان با تورم ۵۰ درصدی رشد خواهد کرد و شاخص ۳ میلیون واحدی دور از دسترس نخواهد بود.

گفتنی است در جریان نخستین عرضه اولیه سال جدید در بورس تهران، در مجموع معادل ۱۲ درصد از سهام شرکت «پرداخت الکترونیک پاسارگاد» با نماد «پی‌پاد» به قیمت هر سهم ۵۵۰ تومان در بورس تهران کشف قیمت و معامله شد. در روز چهارشنبه (۱۶ فروردین) تعداد ۲۶۰ میلیون سهم معادل ۱۲ درصد از سهام شرکت پرداخت الکترونیک پاسارگاد به عنوان ششصد و یکمین شرکت پذیرفته شده در بخش «رایانه و فعالیت‌های وابسته به آن»، گروه و طبقه «مشاوره و تهیه نرم‌افزار» با کد «۷۲۲۰» و نماد پی‌پاد در فهرست نرخ‌های بازار دوم بورس اوراق بهادار تهران به شیوه ثبت سفارش کشف قیمت و عرضه اولیه شد. در مجموع، معادل ۱۲ درصد از سهام شرکت پرداخت الکترونیک پاسارگاد با نماد پی‌پاد به قیمت هر سهم ۵۵۰ تومان در بورس تهران کشف قیمت و معامله شد. در عرضه اولیه سهام شرکت مذکور، بیش از یک میلیون ۵۷۹ هزار و ۲۳۸ کد معاملات شرکت کردند و حداکثر ۲۲۷ سهم به هر کد معاملاتی اختصاص یافت.

خبر خوش مجلس برای جاماندگان سهام عدالت

اختصاص سهام عدالت به جاماندگان به کجا رسید؟

اعلام کرد که هموطنان تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی که فاقد سهام عدالت بودند (حدود ۳.۵ میلیون نفر) در روزهای آتی مالک سهام عدالت خواهند شد، در روزهای پایانی سال گذشته شاهد منتفی شدن تخصیص سهام عدالت به جاماندگان بودیم. «قران‌زاده» دلیل این موضوع را اینطور شرح داد: امروز هم با واگذاری هلدینگ پتروشیمی خلیج فارس، فولاد مبارک به صفیپان و ملی مس ایران به جاماندگان سهام عدالت موافقت نشد و در نتیجه تخصیص سهام عدالت به جاماندگان منتفی شد. تخصیص سهام عدالت به جاماندگان، تکلیف بودجه سال جاری بود و فعلا مشخص نیست در بودجه سال آینده چه تصمیمی در این مورد گرفته شود، اما در سال جاری به دلیل مخالفت معاونت حقوقی ریاست جمهوری با برنقوی این موضوع به نتیجه نرسید.

بسا این حال، ششم فروردین ماه امسال معاون اول رئیس جمهور اختصاص سهام عدالت به هر یک از مشمولان به ارزش حداکثر ۱۰۰ میلیون ریال را ابلاغ کرد و اعلام شد که این سهام از محل سهام دولت در بانک‌های ملت، تجارت و صادرات اختصاص خواهد یافت. در حالی که به نظر می‌رسید تخصیص سهام عدالت به جاماندگان قطعی شده است، تنها دو روز بعد از خبر مذکور، رئیس سازمان خصوصی‌سازی از درخواست لغو تصویب‌نامه تخصیص سهام عدالت به جاماندگان خبر داد، او در مورد دلیل این درخواست گفت: حدود ۳ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر به عنوان جاماندگان سهام عدالت شناسایی شده‌اند که این موضوع به ۳۵ هزار میلیارد تومان منابع نیاز دارد؛ در حالی که طبق تصویب‌نامه هیأت وزیران قرار است ۲ درصد سهام بانک ملت، ۳ درصد از سهام بانک تجارت و ۲.۷ درصد سهام بانک صادرات مشمول این واگذاری شوند و باید گفت منابع در نظر گرفته شده، منابع موردنیاز را پوشش نمی‌دهد.

در نهایت نمایندگان مجلس در بررسی بودجه سال جاری، دولت را موظف کردند تا از محل تعیین‌شده در قانون بودجه سال ۱۴۰۲، نسبت به واگذاری سهام عدالت به کلیه جاماندگان مشمول دریافت این سهام اقدام کنند. «نسبیت به واگذاری سهام عدالت به کلیه جاماندگان مشمول دریافت این سهام اقدام نموده و گزارش اجرای این بند هر سه ماه یک بار توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی به کمیسیون‌های اقتصادی و اجتماعی مجلس شورای اسلامی ارسال نماید.»

در حالی که «حسان خاندوزی»، وزیر اقتصاد در نیمه دوم اسفندماه

